

27.2.2017

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, laiksi rahanpesun selvittelykeskuksesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 228/2016). Tässä lausunnossa otetaan kantaa vakuutuksia koskevaa sääntelyyn. Muilta osin STM:llä ei ole esityksen johdosta lausuttavaa.

Vahinkovakuutuksiin ei liity erityistä rahanpesuriskiä. Tämän vuoksi rahanpesua koskevan sääntelyn ulottamista vahinkovakuutustoimintaan ei EU:ssa ole pidetty tarpeellisena. Suomi on kuitenkin EU:n rahanpesudirektiivistä poiketen ottanut vahinkovakuutustoiminnan kansallisen rahanpesusääntelyn piiriin. Kysymys on siten EU-sääntelyä pidemmälle menevästä kansallisesta lisäsääntelystä. EU:n toimielinten pohtiessa rahanpesua koskevan lainsäädännön muuttamista, ne eivät ota huomioon sitä, onko uusi sääntely tarkoituksenmukainen vahinkovakuutuksen näkökulmasta. Suomen tekemästä kansallisen lain soveltamisalan laajentamisesta ei siten sellaisenaan seuraa, että kaikkien rahanpesuun liittyvien säännösten soveltamisala tulisi täysimääräisesti ulottaa koko vakuutussektoriin.

STM:llä ei ole tiedossa, että vahinkovakuutuksia olisi nimenomaisesti käytetty Suomessa rahanpesun välineinä. Vahinkovakuutustoiminta onkin rahanpesun näkökulmasta erittäin vähäriskistä toimintaa. Sama koskee Suomen lakisääteistä työeläkevakuutusta. Jos tuntemisvelvoitteita koskeva sääntely ulotetaan sellaisenaan vahinkovakuutussektoriin, sääntelyllä mahdollisesti saavutettavat hyödyt rahanpesun torjunnassa eivät vaikuta olevan riittäviä suhteessa uuden sääntelyn yrityksille ja yksityishenkilöille aiheuttamaan taakkaan.

Hallituksen esitykseen sisältyvän poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden tuntemisvelvollisuutta koskevan 3 luvun 13 §:n tulkinnasta ja sen vaikutuksista on esitetty lainvalmistelun aikana toisistaan poikkevia tulkintoja. Sama koskee sitä, voidaanko ehdotetun 3 luvun 8 §:ään sisältyvän asetuksenantovaltuuden kautta lieventää tai muutoin poiketa ehdotetun lain säännöksistä. Sääntelyn selkeyden ja eri osapuolten oikeusturvan vuoksi asiaa onkin tarpeen täsmentää siten, että sääntely yksiselitteisesti mahdollistaa yksinkertaistetun tuntemisvelvollisuuden noudattamisen 3 luvun 13 §:n 3 momentissa mainittujen vakuutuslajien lisäksi kaikissa vahinkovakuutuksissa.

Hannu Ijäs
johtaja